De Molenvriend

nr. 115

Molenvrienden Land van Cuijk

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Molenvereniging in het Land van Cuijk en omstreken
www.molenvrienden.nl

BESTUUR

VOORZITTER	Harm van Es	Floralaan 50
	Tel. 0485-578613	5831 TA BOXMEER
SECRETARIS	Walter Cornelissen	Park 8
	Tel. 06-25525737	5446 PH WANROIJ
	E-mail: secretaris@molenvrienden.nl	
PENNINGMEESTER	Jan van Riet	Pelgang 1
	Tel. 0485-383551	5841 BJ OPLOO
BESTUURSLEDEN	Aart Mul	De Jasmijn 4
	Tel. 0485-574793	5831 SL BOXMEER
	vacature	

IBAN: NL03RABO0168981858 *onder vermelding adres penningmeester*

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK *Het regionale molenarchief is ondergebracht in molen "De Vooruitgang" te Oeffelt. Inlichtingen bij John Houben.*

Het werk van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk wordt mede mogelijk gemaakt door:
Beijk Molenbouw bv, Afferden (L)
Bol Adviseurs, Boxmeer
drukkervanderegio.nl, Boxmeer
J. van Haren Diervoeders b.v. Gassel
Van Haren Installaties bv, Cuijk
Havens Diervoeders, Maashees
Forfarmers, Lochem
Tuincentrum Van de Hulsbeek, Wanroij
Elektro Technisch Buro Nabuurs bv, Boxmeer
Nabuurs Transport bv, Haps

Colofon

DE MOLENVRIEND 115, jaargang 39, nummer 1, april 2023
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht 18 januari 1985.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is minimaal € 20,--. Aanmelden als lid kan bij de secretaris of via de website www.molenvrienden.nl. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers € 3,50 (excl. verzendkosten).

ISSN 1384 8526

REDACTIE	*Aart Mul*	*Frans Rademakers*
	Marko Sturm	
REDACTIEADRES	*De Jasmijn 4*	*5831 SL BOXMEER*
	e-mail: aart.mul@planet.nl	
	De Erica 2	*5831 RX BOXMEER*
	e-mail: j.m.sturm@alumnus.utwente.nl	
VERDER WERKTE(N) MEE	*Frits Harteman*	
ILLUSTRATIES	*Harm van Es, Aart Mul*	

VOORPAGINA *Molens in de "Hollandse" rouwstand i.v.m. het overlijden van collega-molenaars*
Boven: molen en kerk te Gassel, onder: kerk en molen te Ottersum en Gennep

In dit nummer

pagina 2	**Colofon**
pagina 3	**In dit nummer**
	Van de redactie
pagina 4	**Mededelingen van het bestuur**
pagina 7	**In memoriam – Jan van Haren**
	door: Aart Mul
pagina 8	**In memoriam – Jan Coopmans**
	door: molenaars van De Reus
pagina 9	**Overlijden Ben Verheijen**
	door: Aart Mul
pagina 10	**KNEX molen van Kaynee Heijnis**
	door: Aart Mul
pagina 11	**Wiekentaal in de regio**
	over regionale en “Hollandse” wiekstanden
	door: de redactie
pagina 12	**Boek over molen en molenhuis Sint Anthonis**
	door: Aart Mul
pagina 13	**“100 molenstoer” in gemeente Gennep**
	door: Aart Mul
pagina 15	**In memoriam – Gerard Sturkenboom**
pagina 16	**Hans Heijs op TV**
	item over verzameling molenboeken in Eus’ boekenclub
pagina 17	**Molenpoëzie**
	door: Frits Harteman
pagina 18	**Molens in de regio**
pagina 30	**Molenbezoek in de regio**

Van de redactie

Veel droeve berichten uit de molenwereld deze keer. Bij vreugde en rouw is het traditie dat molenaars dit in de omgeving kenbaar maken met een speciale wiekstand. Zo gebeurde dit ook bij het overlijden van Jan van Haren (molenaar uit Gassel), van wie afscheid werd genomen in de R.K. Johannes-de-doperkerk aldaar en bij het overlijden van Jan Coopmans (molenaar van De Reus in Gennep), gevolgd door een afscheid vanuit de R.K. Sint-Jan-de-doperkerk te Ottersum. Dit verklaart meteen de keuze voor de omslagfoto’s op deze Molenvriend. Tijdens het maken van deze Molenvriend werden we ook nog op de hoogte gesteld van het overlijden van oud-molenaar Ben Verheijen.

Gelukkig ook verheugende berichten! Zo is er een verslag over een bezoek van de voorzitter van De Hollandsche Molen in de aanloop naar het 100-jarig jubileum van DHM. Ook werd er volop gewerkt aan de onderhoudstoestand van onze molens (zie Molens in de regio).

Voor de agenda:
- 12 mei: presentatie jubileumboek DHM molen “De Roos” te Delft
- 13-14 mei: Nationale Molendagen
- 27 mei: excursie Peellandse Molenstichting
- juni: NK molenkruien (zie website GVM)

de redactie

Mededelingen van het bestuur

Sinds het verschijnen van De Molenvriend nr. 114 in oktober 2022 is er veel gebeurd waarover we u in deze rubriek willen informeren. Lopende zaken van onze vereniging, waarover later, maar ook ingrijpende gebeurtenissen met veel persoonlijk verdriet. Binnen enkele maanden overleden een aantal molenaars, leden van onze vereniging, die velen van ons persoonlijk hebben gekend, en waarmee we lange tijd onze passie voor molens hebben gedeeld.
Op 27 december 2022 overleed Jan van Haren, molenaar op - en eigenaar van de 'Bergzicht' molen te Gassel.
Op 12 januari 2023 overleed Jan Coopmans, molenaar op - en eigenaar van molen 'De Reus' in Gennep
Op 19 januari 2023 overleed Gerard Sturkenboom, nog actief molenaar op de molen St. Victor in Heeze, maar daarnaast al vele jaren actief als bestuurder in de molenwereld, in Brabant en landelijk.
Elders in dit nummer herdenken we hen, in dankbaarheid en respect voor wie ze waren en wat ze gedaan hebben voor de molenwereld.

Maar helaas bleef het daar niet bij.
Stefan Willems staat in zijn tekstje voor 'Molens in de regio', stil bij het overlijden van molenaar Bert van der Voet, zijn leermeester, en vakmolenaar op molen 'Op hoop van Beter' in Ingen.
Ook overleed Leny Reijnders-van de Berg, echtgenote van Johan Reijnders, lang molenaar op de Jan van Cuijk in Cuijk-St. Agatha en oud-voorzitter van onze vereniging
Eén van onze molenaars en actief lid van Molenvrienden vanaf de oprichting in 1984, Ben Verheijen, moest helaas zijn lidmaatschap beëindigen omdat het door voortschrijdende Alzheimer, niet langer zinvol was. In dit nummer daarom ook een terugblik op zijn activiteiten als vrijwillig molenaar.
Op 28 maart werden wij door de familie Kaanen geïnformeerd dat Harrie Kaanen is overleden te Smakt, op 25 maart. Harrie was tot oktober 1944 molenaar op de watermolen te Vierlingsbeek.
Na de oorlog was hij één van de ondernemers bij de (weder-)opbouw van het diervoederbedrijf/graanhandel Havens, in Maashees. Hij heeft zich ook ingezet voor de bouw van het monument voor de watermolen Vierlingsbeek, waar nu het gerestaureerde waterrad van zijn molen weer draait.
Tot slot overleed op vrijdag 31 maart Ria Harteman, de vrouw van Frits Harteman, oud-molenaar van de Martinus te Beugen en voormalig bestuurslid van onze vereniging.

Het bestuur vergaderde in oktober 2022 en in januari 2023 over een aantal zaken:

- De waarderingsplannen van de nieuwe gemeente Land van Cuijk voor de 9 gemeentelijke molens. Ook voor de gemeentelijke molens in de andere gemeenten en de particuliere molens?
- Het vervolg op het kennismakingsgesprek van Molenvrienden en de Molenstichting Noord-Brabant met de nieuwe wethouder voor o.a. Cultuur, monumenten en erfgoed: Joost Hendriks. De nieuwe organisatie van de gemeente en de relaties met de ambtenaren.
- De voorbereiding van een 2e gesprek in januari, over concrete zaken zoals het beheer van de molens, het waarborgen van de molenbiotopen in de nieuwe Omgevingswet, de vrijwilligersvergoedingen, ook aangeduid als 'waarderingsvergoeding' per molen.
- De voorbereidingen bij de kernen in het Land van Cuijk voor de invoering van de Omgevingswet. De voorbereidingen op opstellen van Omgevingsvisies.
- De Regionale Molendag 2023, op 2e paasdag,

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen niet, danwel ingekort te plaatsen en stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

10 april 2023.

- De ‘bibliotheek-lezingen’ in onze regio, om de bekendheid met onze molens te vergroten.
- Kandidaten voor het bestuur, als opvolgers voor Martijn van de Hulsbeek en Nico van den Broek, die na de jaarvergadering in maart 2023 hun bestuurstaken willen beëindigen.
- De voorjaarsexcursie van onze vereniging, waarheen en wanneer (Zierikzee; 22-04-23).
- Voorbereiding van de jaarvergadering en uitnodigen van een externe spreker.
- En… al voorzichtig: Het 40-jarig bestaan van onze vereniging in 2024, opgericht in april 1984.
  Opmerking van de redactie: bij eerdere jubilea is 1985 aangehouden als oprichtingsjaar, omdat toen de statuten van onze vereniging officieel vastgelegd zijn. Het bestuur heeft er nu voor gekozen om 1984 als oprichtingsjaar aan te houden.

Al die onderwerpen kwamen weer terug in het jaarverslag van onze secretaris, Nico van den Broek over het verenigingsjaar 2022. Dit jaarverslag is vooraf, per e-mail aan alle leden toegestuurd.
Gelijktijdig ook het financieel jaarverslag over 2022 van onze penningmester Jan van Riet.

<u>De Algemene Ledenvergadering 2023</u> werd gehouden in het MFC Het Kruispunt in Beugen. Op maandag 6 maart, v.a. 20.00 u. Het programma daarvoor is ook vooraf aan alle leden toegezonden.
Hiervoor kwamen 25 leden naar Beugen. Ook 2 genodigden. De voorzitter en de opleidingscoördinator van het in november 2022 aangetreden, nieuwe bestuur van het Gilde van Molenaars, Afd. Noord-Brabant. Doel was om zo kennis te maken het nieuwe afdelingsbestuur en met hun plannen en opvattingen over de taken van de provinciale afdeling van het Gilde. In de agenda was dit gepland voor na de pauze. De vereningszaken dus vóór de pauze. Zie de agenda.
Eerst werd een moment stilte gehouden voor de recent overleden molenaars. Leden van onze vereniging. Jan van Haren, Jan Coopmans en Gerard Sturkenboom.
Agendapunt 2 was de jaarrede door onze voorzitter, Harm van Es. Hij had daarvoor een beeldende PowerPointpresentatie gemaakt, waarin in 45 plaatjes, de essentie van alle onderwerpen aan de orde kwamen. Op verzoek kan deze presentatie als pdf-file aan leden toegestuurd worden.

Daarin kwamen aan de orde:

- De Omgevingswet en de consequenties voor molenaars, moleneigenaren en participatie.
- Het ‘Molenpaspoort’, als middel om met ‘stakeholders’ te communiceren over de molen.
- De 2 gesprekken met wethouder Joost Hendriks en de rol van de wethouder ‘Vastgoed’,
- Mark Janssen en zijn team, voor het onderhoud van het bouwkundig monument, de molen.
- De noodzaak om nieuwe vrijwillige molenaars op te leiden, dus te interesseren voor molens.
- De nieuwe leden die in 2022 toetraden. Herman Teerling, Henk Derks, Theo Jetten, Ron Smit, Henk Vinkers, Ton Jansen, Quinten de

Harm van Es bedankt vertrekkende bestuursleden Nico van den Broek (boven) en Martijn van de Hulsbeek (rechts)

De aanwezigen in de zaal

Boer. (Leden nr. 185 t/m 191) Allen welkom! Daarmee telde onze vereniging eind 2022, 84 leden.

- Inmiddels hebben zich nog 2 nieuwe leden aangemeld, met interesse om molenaar te worden. Kaynee Heijnis en Jacques Vaessen. En een mio uit Duisburg in Oeffelt: Janina Tischler.
- Het financieel jaarverslag over 2022. Met een klein positief resultaat, door (onbedoeld) slechts 2 i.p.v. 3 'Molenvrienden' uit te geven. Bij 3 nummers zou het resultaat dus NUL zijn. Met dank aan Jan van Riet.
- Dank aan Pierre Gielen, die ervoor zorgt dat onze website goed wordt bijgehouden.
- Het aftreden als bestuurslid van Martijn van de Hulsbeek en Nico van den Broek.
  Gelukkig heeft Walter Cornelissen zich bereid verklaard om (na 4 jaar pauze) weer het secretariaat voor 4 jaar op zich te nemen.
  Met een kleine attentie bedankte Harm de aftredende bestuursleden voor hun inzet.
- De regionale Molendag op 2e paasdag, 10 april. Molens open: Oeffelt, Cuijk-St. Agatha, Linden-Katwijk, Gassel, Mill. Posters en een fietsroute ook via e-mail te verspreiden.
  Op die dag ook de heropening van molen 'De Vooruitgang', Oeffelt na de grote restauratie.
- De voorjaarsexcursie naar Zeeland, op 22 april 2023, met bezoek aan 4 molens.
  Organisatie: Joke en Albert Klarenberg.
- En nog enkele zaken die spelen bij enkele molens van onze vereniging.

Rondvraag en afsluiting van het deel Algemene Ledenvergadering. Pauze en koffie!

Na de pauze kregen Peter van Rongen en Hans Kalkhoven het woord.
Zij stelden zichzelf en het nieuwe afdelingsbestuur voor. Zie ook: https://gildevanmolenaars.nl/afdelingen/noord-brabant/bestuur-afdeling-noord-brabant
De taken van het afdelingsbestuur vloeien direct voort uit die van het landelijke Gilde.
Hoofdzaak is het opleiden van (vrijwillige) molenaars door daarvoor de structuur, de middelen, de opleiders/instructeurs, theorielessen en de provinciale examinatoren en organisatie van examens te regelen.
Ook adviezen betreffende veiligheid op de molen, door de veiligheidscoaches per provincie. De afdeling van het Gilde van Molenaars vervult zo ook een rol bij het bevorderen van onderling contact van molenaars en molenaars in opleiding. De discussie ging vooral over de eisen die gesteld moeten worden aan instructeurs en stage-molenaars. Ook over hoe die worden aangesteld en of er voor hen een regelmatige bijscholing is.
Hopelijk heeft deze presentatie en discussie de aanwezigen een beter inzicht gegeven in de mogelijkheden voor samenwerking tussen molenaars en verenigingen als de "Molenvrienden LvC e.o.' En het bestuur van de afdeling Noord-Brabant van het 'Gilde van Molenaars'.

De jaarvergadering en de Algemene Ledenvergadering 2023 van Molenvrieden land van Cuijk e.o. kon hierna door de voorzitter, Harm van Es, worden gesloten.

Harm bedankt Peter van Rongen en Hans Kalkhoven (van het Gilde van (vrijwillige) Molenaars voor hun bijdrage aan deze jaarvergadering.

In memoriam Jan van Haren

Op dinsdag 3 januari 2023 hebben we definitief afscheid moeten nemen van Jan van Haren, in een plechtige uitvaartdienst in de St. Jan de Doperkerk in Gassel, tezamen met zijn familie en velen die zich bij hem en bij zijn overlijden betrokken voelden. Waaronder diverse molenaars. Daarna hebben we Jan begeleid naar zijn laatste rustplaats, bij zijn echtgenote Gonny, op de begraafplaats bij de kerk.

Jan was op 27 december 2022 overleden. Negentig jaar oud. Op de rouwkaart stond: *"De molen draait niet met de wind die voorbij is".* Als vrijwillige molenaars op 'de Bergmolen' in Gassel, wisten wij al enige tijd dat Jan ongeneselijk ziek was. Hij kon steeds minder aanwezig zijn in Gassel en in zijn dierbare 'Bergmolen'. We moesten steeds vaker, op donderdagochtenden, koffiedrinken zonder Jan. Een groot gemis, nadat hij zoveel jaren bijna altijd aanwezig was. In die koffiepauzes waren er vaak interessante gesprekken over de techniek van de molen, uit te voeren reparaties, de historie van de molen. Ook over de praktijk van het molenaarschap in de tijd dat hij als beroepsmolenaar het inkomen voor zijn gezin moest verdienen met deze molen.

Op 14 juli 2018 hebben we met Jan, zijn familie en vrienden en vele vrijwillige molenaars, mogen vieren dat Jan 70 jaar molenaar was. Bij die gelegenheid hebben we een aantal van zijn persoonlijke herinneringen aan die 70 jaar mogen optekenen, om die te publiceren in 'De Molenvriend', nr. 102.

Het was niet eenvoudig om als zelfstandig molenaar in te spelen op alle technische en economische ontwikkelingen die zich in die tijd voordeden. Maar Jan was een vindingrijke ondernemer en een harde werker. De molen die zijn vader Frans in 1929 kocht bleef altijd zijn lust en leven. Hij heeft er alles aan gedaan om die te behouden, ook nadat de windkracht niet langer nodig was. Daarvoor werd hem in maart 2002 het 'Certificaat van Verdienste' van de Vereniging 'De Hollandsche Molen', uitgereikt.
Wij hebben Jan ook leren kennen als een aimabel mens, die zich, samen met zijn echtgenote Gonny,

inzette voor zijn bedrijf, zijn gezin, zijn medewerkers en voor ons als vrijwillige molenaars op zijn molen. Hij was ook nauw betrokken bij de gemeenschap en de kerk in Gassel. Zoals Peter van Haren al schreef in zijn woorden van herinnering aan zijn vader: "De molen heeft de kracht van de wind nodig, wij putten kracht uit wat je ons gegeven hebt."

Als vrijwillige molenaars op zijn molen, geeft de mooie herinnering aan Jan, ons de inspiratie om te doen wat wij kunnen om de molen die zijn passie was te laten draaien, malen en in stand te houden.

ook namens Jos van der Heyden, Jan Kamphuis,
Piet Verbiesen, Pieter de Haan,
Aart Mul

In memoriam Jan Coopmans

Op 12 januari is Jan Coopmans, trotse eigenaar van molen De Reus, overleden. Jan, geboren in de schaduw van de molen, is zijn hele leven de molen trouw gebleven. Jan was er altijd bij als er iets op de molen te doen was, we konden ook altijd een beroep op hem doen om te helpen. Tijdens de nationale of regionale molendagen hield hij de turflijst bij, ook maakte hij regelmatig aantekening in het logboek op de molen en kon hij vol trots vertellen over zijn ervaringen op de molen. Ik weet nog dat ik van hem de sleutel van zijn molen kreeg met de mededeling, hier heb je de sleutel, je mag van mij draaien met de molen wanneer je maar wilt. Hij gaf mij hiermee niet alleen de verantwoording maar ook het volste vertrouwen van hem aan mij!

Jan zorgde goed voor de molen en zijn vrijwilligers, ook financieel had hij de zaken goed op orde. Na zijn pensionering kon hij meer van zijn vrije tijd in de molen steken wat resulteerde in de oprichting van Molenstichting Gennep. Ondanks dat de molen economisch gezien al jaren lang niet meer in bedrijf was, hield Jan de molen in optimale conditie. Toen men in de jaren zeventig van de vorige eeuw het Gilde van Vrijwillige molenaars had opgericht en men hier in de regio met een molen wilde gaan draaien was er bijna geen enkel draaivaardige molen meer beschikbaar. Een uitzonderling hierop was de molen De Reus, die ondanks dat die niet meer draaide, door Jan Coopmans in goede conditie werd gehouden. De opleiding van de eerste groep vrijwillige molenaars startte dan ook in 1978 op molen De Reus. De vrijwilligers vonden toen een warm onthaal aan de keukentafel bij Jan en Mariet.

Jan liet bijna geen draaidag verstek gaan en had zijn vaste plaats aan de koffietafel waar de dorpspolitiek en dagelijks dingen de revue passeerden. Toen het wat minder met de gezondheid ging en hij hierdoor niet

op zijn molen kon komen, gingen wij na de draaidag bij hem op bezoek. Onder het genot van een kop koffie, konden we dan toch nog met Jan alle dagelijkse dingen bespreken, dit waren de momenten waarvan hij volop genoot. Het liefst was hij op zijn molen, dus als het maar even kon kwam hij toch nog zelf op de molen, dit heeft hij tot het laatst volgehouden. We zullen Jan blijven herinneren als Jan de Mulder, de trotse eigenaar van zijn molen en een aimabel collega.

de molenaars van De Reus
Coby Weerts, Aart Mul, Jan Schim en Peter Pouwels

Overlijden Ben Verheijen

Kort voor de jaarvergadering op 6 maart jl. kregen we het verzoek van zijn echtgenote Ton de Hoog om het lidmaatschap van Ben Verheijen van Molenvrienden Land van Cuijk e.o. te beëindigen. Het is voor Ben niet langer zinvol. Harm maakte in zijn jaarrede al melding van de opzegging van Ben. Kort voor het verschijnen van deze Molenvriend ontvingen wij het bericht dat Ben op 15 april 2023 is overleden. Daarom wil de redactie van De Molenvriend in dit nummer nog even aandacht aan hem schenken.

Ben was betrokken bij de oprichting van de vereniging Molenvrienden in 1984 en 1985. Hij heeft lid nr. 002 in onze ledenlijst (H. Derks was nr. 001). Van 1984 to 1988 was hij secretaris en van 1996 tot 1998 was hij voorzitter van de vereniging.
Ben was ook één van de 10 leerlingen die op 23 april 1977 begonnen aan hun opleiding tot vrijwillig molenaar, waartoe Niek Wortman en Sjef Kessels het initiatief hadden genomen. Dit was ook in het Land van Cuijk nodig om de molens te blijven bemannen, nu er steeds minder beroepsmolenaars waren.
Er waren in die tijd nog maar twee lesmolens beschikbaar, De ‘Jan van Cuijk’ (Cuijk-St. Agatha) en ‘De Reus’ (Gennep-Ottersum). In mei 1980 was Theo van Bergen (Oeffelt) de eerste die slaagde voor het landelijk examen. In 1981 gingen Ben Verheijen en Jan Selten op voor het examen, en ze slaagden allebei. Ben werd molenaar op de ‘Jan van Cuijk’, en zorgde er voor dat die molen regelmatig draaide en bezoekers ontving.
Toen Frits Harteman en Hans Heijs wilden stoppen als molenaars op de Martinus in Beugen, heeft Ben die in bedrijf gehouden, totdat Harm van Es zijn certificaat had behaald.

Ben was ook vele jaren actief voor ’De Molenvriend’. Hij was de bedenker en tot voor kort ook de maker van de bruine wikkels waarin De Molenvriend tegen lage kosten kon worden gedistribueerd. En tot kort geleden ook actief bij het bezorgen hiervan, in een ruime kring om Boxmeer. Alles op de fiets. Vrijwillig molenaar zijn was voor hem meer dan een hobby, het was een passie.

Het bestuur en de molenaars binnen onze vereniging zijn Ben erg dankbaar voor wat hij in bijna 40 jaar voor onze vereniging en voor het molenbehoud in onze regio heeft gedaan.
Wij wensen hem en ook zijn echtgenote Ton het beste toe in deze moeilijke periode.

namens de redactie,
Aart Mul

KNEX molen van Kaynee Heijnis

In februari van dit jaar meldde zich het jongste lid van ‘Molenvrienden Land van Cuijk e.o.’ aan bij onze secretaris. Het is Kaynee Heijnis uit Ottersum. Nu lid nr. 192. Pas 15 jaar oud, maar al jaren een groot molenliefhebber. Hij zegt zelf, al vanaf dat hij 3 of 4 jaar oud was.

Wie recent op de Gerardamolen in Heijen of op molen De Reus in Gennep was, heeft daar een fraaie modelmolen zien staan, gebouwd door Kaynee met het KNEX modelbouw systeem, maar geheel volgens een eigen ontwerp. Het gevlucht is opgezeild en er zit een werkende vang in.
Kaynee is nu thuis bezig met een model van een standerdmolen, in hout, die wel 1 meter hoog wordt. De bedoeling is dat die ook echt kan malen.

Kaynee is inmiddels een vaste leerling-molenaar op de Gerarda en regelmatig op De Reus, maar hij probeert ook andere molens in de omgeving te bezoeken als hij daartoe de gelegenheid heeft.
Ontvang hem dus hartelijk op uw molen, als zeer gemotiveerde molenaar in opleiding.

Foto boven: Kaynee op de Gerarda, foto’s onder: Kaynee en zijn modelmolen op De Reus

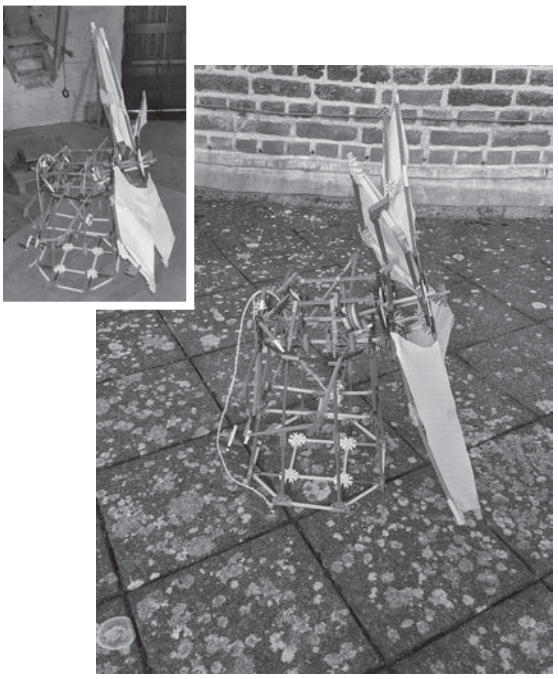

Wiekentaal in de regio

Molenaars geven al eeuwen boodschappen door aan hun omgeving, via de stand van de stilstaande wieken, soms ook nog via een speciale zeilvoering daarbij. De betekenis van de in Nederland meest gebruikte wiekstanden is in bijgaande plaatje aangegeven. Maar er zijn er meer, vaak met een lokale betekenis volgens een lokale traditie. Zo wordt in het grootste deel van Noord-Brabant, in het noorden van Limburg en lokaal in Friesland een ‘vreugdestand‘ en een ‘rouwstand’ gebruikt, die tegengesteld is aan de hier getoonde. Voor vreugde en ook bij een geboorte wordt de verticale roede dan ‘gaand’ gezet (één hekbreedte voorbij verticaal) en bij rouw ‘komend’, (één hekbreedte vóór verticaal). Voor beide tradities bestaat een argumentatie.
In onze regionale stand staat de omwenteling van de wieken symbool voor de levensloop. Het begin van een omwenteling (de ‘gaande’ stand) staat dus voor geboorte en het einde van de omwenteling (de ‘komende’ stand) voor rouw. In de ‘Hollandse’ stand gaat men bij de symboliek juist uit van de woorden ‘komend’ voor geboorte en ‘gaand’ voor rouw.

In het ‘Land van Cuijk’ en omstreken, wordt door de molenaars deels de ene, en deels de andere traditie gevolgd. Voor ‘niet-molenaars’ die daarvan niet op de hoogte zijn kan dat verwarrend zijn. Zeker als een aantal molens in onze regio gelijktijdig de zelfde boodschap willen communiceren, maar daarvoor een verschillende wiekstand hanteren. In de afgelopen periode deed zich dat voor.
Het is echter aan de molenaar welke lokale traditie hij wil volgen. Bij twijfel dus maar even vragen wat de boodschap is.

de redactie

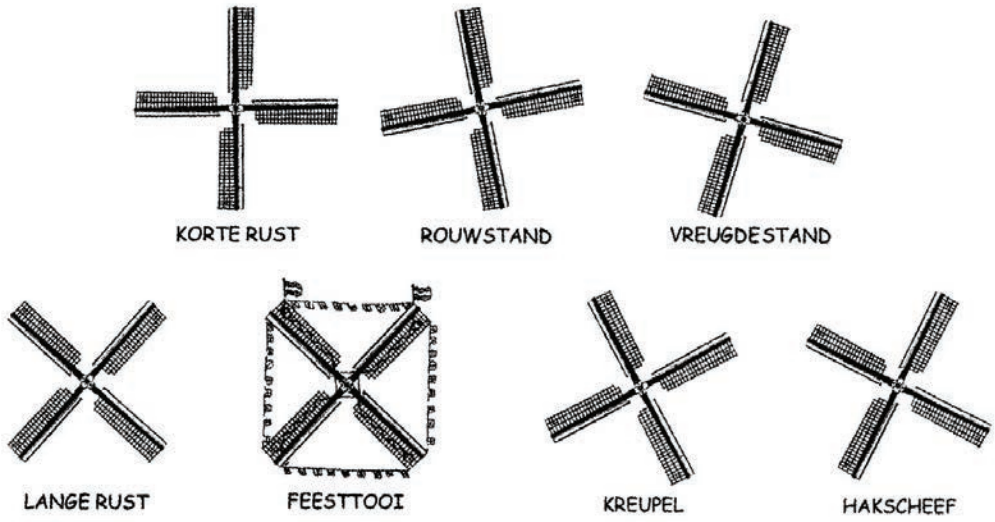

De meest voorkomende wiekstanden. In bepaalde delen van Nederland betekenen de vreugde- en rouwstand precies het tegenovergestelde.

Afbeelding uit “Molens altijd in beweging”, W. Books 2022. p. 189. Op basis van ‘Molens’, Ir. F. Stokhuyzen.

Boek over molen en molenhuis Sint Anthonis

Onlangs (oktober 2022) heeft de heemkundekring van Sint Tunnis een boek uitgebracht over de gesloopte molen en het oude molenhuis dat nu nog in de Molenstraat staat. Een werkgroep van de heemkunde, onder leiding van Toon Nabuurs, Wim van de Mortel en Harm Douma†, is 14 jaar geleden begonnen met het achterhalen van gegevens m.b.t. die molen en het molenhuis. Zo hebben ze oude bestekgegevens in archieven gevonden en hebben alle krantenknipsels, voornamelijk uit het Boxmeers Weekblad, verzameld en uitgewerkt. In de loop der jaren hadden plaatselijke schrijvers zoals Jan van Goch, Wim van den Berg† en Paul Eling (secr. van de heemkunde), ook al stukjes geschreven in boekjes en tijdschriften. Ook die zijn toegevoegd aan de verzameling van gegevens.

Het project heeft daarna enkele jaren stil gelegen, maar is gelukkig weer opgepakt. Jan de Kleijnen, bestuurslid van de heemkunde, is er vervolgens nog vele jaren mee bezig geweest, uiteindelijk samen met Frans van Sambeek uit Boxmeer.
Het resultaat is een fraai boek geworden, met 125 pagina's heel interessante informatie en heel veel illustraties in de vorm van oude foto's, documenten en krantenknipsels. De molenhistorie vanaf ca.1544 van Sint Tunnis wordt beschreven in een veel breder perspectief.

Zoals het geval was bij veel dorpen in deze streek, heeft ook St. Anthonis naast wind-graanmolens, ook een ros-graanmolen en een ros-oliemolen gehad. Helaas alle verdwenen.

De inhoud is gemakkelijk toegankelijk door een uitgebreide inhoudsopgave.

Het boek is een mooi vervolg op o.a. het artikel "Molens en molenaars van Sint Anthonis", dat Peter Pouwels publiceerde in De Molenvriend nr. 82, juli 2013. Ook op de lezing die Jan de Kleinen gaf tijdens de jaarvergadering van Molenvrienden, op 6 februari 2019, waarvan een verslagje in De Molenvriend nr. 104 is gepubliceerd.

De oplaag was 60 exemplaren. Er zijn nog enkele exemplaren beschikbaar voor geïnteresseerden. Verkrijgbaar op dinsdagavonden tussen 18.00 en 20.00 uur bij de Heemkundekring 'Sint Tunnis in Oelbroeck', in het dorpshuis 'Oelbroeck' aan de Breestraat in St. Anthonis. Tegen betaling van € 17,50.

Aart Mul

“100 molenstoer” in gemeente Gennep

Eind 2022 heeft molenaar Ludger Pauls (Ven-Zelderheide), ook als lid van het bestuur van de Stichting Molens Gennep (www.molensgennep.nl), de voorzitter van de Hollandsche Molen (Nico Papineau Salm) uitgenodigd om in het kader van zijn ‘100 molens tour’ ook een bezoek te brengen aan één of meer molens in het Noord-Limburgse. Daar werd positief op gereageerd. In overleg is toen besloten om alleen de Gerardamolen in Heijen te bezoeken, en wel op zaterdag 11 maart 2023. Maar ook om daar dan wel de andere molenaars in de gemeente Gennep bij te betrekken, evenals het bestuur van de stichting en andere belanghebbenden van de 3 molens in het Gennepse.

Dit was het 89e bezoek in het kader van zijn ‘100 molens tour’ (zie de info daarover op de website van De Hollandsche molen (www.molens.nl). Op deze website staan ook korte verslagen van alle bezoeken, zo ook van dat aan de Gerardamolen. Eerder (29-08-2020) bracht hij al een bezoek aan de molens in Oploo en Rijkevoort. Toen op de fiets, maar aangezien de bus van Nijmegen naar Venlo een halteplaats heeft vlak voor de molen, koos hij er deze keer voor om met de bus te komen.

Omdat het de bedoeling van Nico vooral is om tijdens deze bezoeken in gesprek te gaan met molenaars en moleneigenaren, lokale bij de molen betrokkenen, dorpsraden, de lokale pers en vertegenwoordigers

Ontmoeting bij de Gerardamolen in Heijen

Uitleg op de meelzolder

van het lokale bestuur, waren diverse personen uitgenodigd om dit bezoek mee te maken. Daaronder ook wethouder Frank Pubben van de gemeente Gennep. Bakker Harrie Arts uit Ottersum, ook lid va het bestuur van de Stichting Molens Gennep, had het op zich genomen om op Limburgse wijze te zorgen voor koffie met vlaai en krentenbrood voor de ontvangst en voor een uitgebreide broodjeslunch. Om 12.03, toen de bus uit Nijmegen voor de molen stopte, was een gezelschap van ca. 13 personen aanwezig om Nico Papineau Salm te verwelkomen. Bij het hek waren dit in de eerste plaats ook Jeanine Coopmans, Arnold Roelofs en Ludger Pauls van de ‘Stichting Molens Gennep’ en molenaar Frans Rademakers van de Gerardamolen. Helaas kon molenaar Harry Kaak niet aanwezig zijn. Het was gelukkig prachtig weer, zodat er veel buiten kon, op het terrein voor de molen. Binnen in de invaart was alles in gereedheid voor een welkomst-koffie met alle aanwezigen.

Hierna nodigde molenaar Frans Rademakers Nico uit om samen met hem nu eerst de Gerardamolen verder te gaan bekijken. Bij zijn rondgang door de molen luisterde Nico aandachtig naar de opmerkelijke geschiedenis van deze molen, oorspronkelijk een Friese poldermolen, gebouwd in 1851. In 1913 verhuisd naar Hierden (Gld.) en omgebouwd tot korenmolen. Gedemonteerd en in 1949 en 1950, op deze plaats weer opgebouwd op de in de belt nog aanwezige onderbouw van de molen die hier tot oktober 1944 stond.

Groepsfoto aan het eind van het bezoek

Na deze rondgang stond in de invaart de uitgebreide broodjeslunch klaar.

Dat was ook het goede moment om onze gast iets te vertellen over wat er zoal speelt rond de 3 molens in Gennep, Ven-Zelderheide en Heijen, die samenwerken in de Stichting Molens Gennep.
Eerst was het woord aan Arnold Roelofs, onze penningmeester, om iets te vertellen over die stichting, die in 1998 werd opgericht om er voor te zorgen dat deze 3 molens als levende monumenten en als bakens in het landschap behouden zouden worden. Hij attendeerde wethouder Pubben er op dat in ieder van die 3 molens een burgemeester aanwezig is, en wel in de kap. In deze molens helaas geen wethouders. Hij wees er ook op dat de Gerardamolen heel graag een toilet zou hebben, voor de bezoekers.
Daarna ging Ludger Pauls, molenaar op en eigenaar van de molen in Ven-Zelderheide, in op de goede 'grensoverschrijdende samenwerking' in deze regio, met molens en molenaars in Duitsland. Veel molenaars in Niederrhein hebben hun opleiding tot molenaar gedaan op een molen in deze regio. Ook vandaag is molenaar Klaus van Elsbergen uit Kalkar daarom hier aanwezig. Iedere 5 jaar wordt er een grensoverschrijdend molenfeest georganiseerd in Ven-Zelderheide (NL) en Kessel (D). Tenslotte vertelde Aart Mul over de samenwerking van de molenaars in Noord-Limburg met die in het Brabantse, aan de andere kant van de Maas, in de vereniging 'Molenvrienden land van Cuijk e.o.' Het bezoek werd afgesloten met een groepsfoto vóór de molen en nog wat napraten met de aanwezigen. Harrie Arts had nog een tas met een Limburgse lekkernij, om mee te nemen naar Amsterdam. De bus naar Nijmegen was weer keurig op schema voor de terugreis.

We ontvingen al direct een berichtje van Nico, waarin hij iedereen bedankte voor het geslaagde bezoek. Op de facebook pagina van De Hollandsche Molen is ook zijn korte verslag te lezen.
In de 'Maas en Niersbode', Klik-nieuws van 14 maart staat ook een verslag met foto van Jos Gröniger.

Aart Mul

Met een lekkernij van bakker Arts wacht Nico Papineau Salm op de bus naar Nijmegen.

In memoriam Gerard Sturkenboom

In onze jaarvergadering op 6 maart memoreerde Harm van Es al het plotseling overlijden van molenaar Gerard Sturkenboom, op 19 januari 2023, slechts 67 jaar oud. In alle nationale molenbladen en op de websites van het Gilde van Molenaars, vereniging 'De Hollandsche Molen' en de 'Molenstichting Noord-Brabant' werd daaraan ook al aandacht besteed. Dat geeft aan dat het plotseling overlijden van Gerard velen in onze molenaarswereld diep heeft geraakt. Gerard was dan ook een heel bijzondere (vrijwillige) molenaar en een heel fijn mens.
Nadat hij in 1980 was geslaagd voor zijn examen ontplooide hij een groot aantal lokale, regionale en landelijke activiteiten en vervulde hij diverse bestuursfuncties. Maar daarnaast bleef hij ook (vrijwillig) molenaar, vanaf 1984 op de molen St. Victor in Heeze (N.Br.). Samen met zijn collega-molenaars op deze molen en verschillende leerlingen maalde hij wekelijks een aanzienlijke hoeveelheid maalgoed.
Voor al zijn activiteiten in het molenveld ontving hij in 2005 een koninklijke onderscheiding, in 2014 het Certificaat van verdienste van de Hollandsche Molen en in 2021 de Brabantse Molenprijs.

Naast molenaar en bestuurder was Gerard ook vooral een gedreven 'hands on' medewerker in diverse grote projecten. Zo was hij degene die in 2018 en 2019 persoonlijk (meestal op de fiets) alle 120 windmolens in Noord-Brabant bezocht om daar de foto's te maken voor de Biotoopinventarisatie Noord-Brabant.
Daarna leverde hij een grote bijdrage aan de analyse van gemeentelijke bestemmingsplannen, samen met 'De Hollandsche Molen', om daarmee lokale situaties heel concreet te kunnen beschrijven. In 2019 heeft hij in Beugen een voordracht gegeven over de totstandkoming van dit rapport. Ook was hij zeer actief in het project 'Watermolenlandschappen in het Groene Woud'. Hij deed dit ook als lid van de Adviesraad van de 'Molenstichting Noord-Brabant', waarvan hij later voorzitter werd. Gerard was ook lid van onze vereniging, 'Molenvrienden Land van Cuijk e.o.'

Ik heb Gerard pas goed leren kennen nadat ik op zijn verzoek lid werd van de Adviesraad. Hij had een indrukwekkende kennis van het molenveld en een groot netwerk bij molenaars, eigenaars en bestuurders. Hij was een voorzitter die er altijd was voor de leden en voor het bestuur van de 'Molenstichting Noord-Brabant'. Ook Nico van den Broek had persoonlijke contacten met hem als examinator en in de examencommissie van De Hollandsche Molen, waarvan Gerard recent ook voorzitter was geworden.

Meer dan de helft van de molenaars in Noord-Brabant (maar ook veel molenaars in heel Nederland) heeft gehoor gegeven aan de oproep van de Afd. Noord-Brabant van het Gilde om hun molen enkele dagen in de rouw te zetten.

Voorafgaand aan zijn crematie op 27 januari in Heeze, was er een molenaars-afscheid bij de St. Victor molen in Heeze. Bij dit afscheid werd de kist vanuit de molen rond de molen gereden, waarbij de molen met de uitvaartstoet werd mee-gekruid. Daarbij was al een groot aantal molenaars aanwezig. Nog veel groter was het aantal mensen dat bij het crematorium afscheid wilden nemen. Gerard zal in de Nederlandse molenwereld node gemist worden, om alles wat hij deed maar ook om zijn warme, altijd positieve persoonlijkheid. Wij blijven hem gedenken in dankbaarheid en met respect.

Molenvrieden Land van Cuijk e.o.

Hans Heijs op TV

Uitzending Eus' boekenclub

Op 16 maart jl. was ons lid molenaar Hans Heijs te gast in het TV-programma 'Eus' boekenclub' op NPO2. Hij kreeg daar de gelegenheid om iets te vertellen over de grote verzameling molenboeken die hij, in de lange tijd dat hij vrijwillig molenaar is, heeft verzameld. Wel ongeveer 200. Gevraagd naar de achtergrond daarvan, vertelde Hans dat hij stamt uit een familie van beroepsmolenaars in Beugen en omgeving. Zijn overgrootvader Bartholomeus Heijs was eigenaar van de in 1660 gebouwde standerdmolen 'De Heidebloem' aan de spoorlijn bij Beugen. Hij liet in 1866 de stenen bovenkruier 'De Martinus' bouwen in Beugen, die in 1868 gereed kwam. Hij vertelde met trots over de tijd dat hij als vrijwillig molenaar, samen met Frits Harteman, gedraaid heeft op deze molen. Hij komt daar nog regelmatig als de molen draait.

Inmiddels heeft Hans besloten om zijn verzameling molenboeken te schenken aan de vereniging 'Molenvrienden Land van Cuijk e.o.'. Die zal worden ondergebracht in molen 'De Vooruitgang' in Oeffelt,

in een speciaal daarvoor gebouwde kast. Die kast wordt ook door de familie Heijs geschonken.
Daarmee hoopt hij (en ook de familie Heijs) er voor te zorgen dat zijn verzameling behouden blijft en kan worden ingekeken door molenvrienden in onze regio.

de redactie

Molenpoëzie

In een onlangs verschenen uitgave van de Heemkundekring St. Anthonis getiteld “De molen en het molenhuis van Sint Anthonis” staat onderstaand gedicht. Het gaat over het afbreken van de standerdmolen aldaar. De molen zelf ziet dat niet zo zitten en vraagt dringend om van de plannen tot afbraak af te zien. Helaas mocht zijn geklaag niet baten en werd de molen een paar jaar later in 1935 toch gesloopt. Stijn Streuvels zou gezegd hebben “terechtgesteld” (zie “De terechtstelling van een onschuldige” uitg. 1935)

Frits Harteman

Klaaglied van den molen te St.Anthonis

O boeren, mijne vrienden
Wat hebt gij toch gedaan
Moet ik nu van u scheiden
En van de wereld gaan.
Ik heb zoo trouw geloopen
Voor u en iedereen
En nu wordt ik gesloopen
Och boeren, zeg toch neen

‘t Hardst heb ik voor u geloopen
toen men nog aan geen motor dacht
Ik heb nooit iets tegengesproken
zoo deed ik jaren, dag en nacht.
Mijn vonnis is nu uitgesproken.
Heb ik dat zoo verdiend?
Ik kan het niet gelooven,
En blijf dus boeren, uw vriend.

Ik heb iedereen geholpen
In vrede en oorlogstijd
Vraag nog steeds mijne diensten
En ik ben nog altoos bereid.
Al is mijn jasje wat versleten,
Ik vraag niets dan een lapje erop.
Mijn binnenste, dat zult ge wel weten
Is nog heel sterk hop en top.

Ik heb nog geheschen de vlaggen
Voor Vaderland en Vorst.
Ik heb bloemen en kransen gedragen,
Dat heeft mij wel niets gekost.
Ik heb dezelfde diensten bewezen
Aan Kerk en Maatschappij.
Och boeren laat mij toch leven
En denk nu eens aan mij.

De schilders en fotografen
Ze kenden mij allemaal
Zij zijn nooit voorbij gekomen,
Of ze bleven bij mij staan.
Dan werd er een strijkje genomen
En een kiekje bovendien
Wat zal mij nog overkomen,
Nu boeren, nu kun je het zien.

Ik meende voor natuurschoon te dienen
En pronken voor St.Teunis en die streek.
Met een heele kleine koste
Was ik daarvoor gereed.
Zou er nog kans zijn op leven
Dan draag ik voor u mijn kruis
Dan wensch ik u voorspoed en zegen
In en buiten uw huis.

Ik vraag de vereenigingen in St.Teunis
Laat mij toch leven zo lang ik kan
Behandel mij als oude van dagen,
Wat ouderdomsrente en dan,
Dan zal ik sieren uw gemeente en dorp
Uw Boerenbond en Bestuur
Ik zal in nood nog voor u strijden,
Want wie kent nog den duur.

Een Boerenvriend P.

Het is niet bekend wie die Boerenvriend P. is.

Het gedicht is oorspronkelijk geplaatst in het Boxmeers Weekblad van 5-11-1932

Molens in de regio

Molen Nooitgedacht, Afferden

Begin februari was het dan zover. Molenmaker Beijk, eigenaar van de molen en overbuurman, begon met de vervanging van het gevlucht en de lange spruit. Het gevlucht met de Fauel-fokwieken met regelkleppen, dat bij de restauratie in 1986/1989 was aangebracht, was in slechte toestand. Ook de hekkens (hekscheien) en de zeilen waren aan vervanging toe. Harrie en Max Beijk hadden al enige tijd geleden besloten om bij vervanging van het gevlucht, dit weer te voorzien van Van Bussel-neuzen met remkleppen, zoals bij de restauratie van 1958.
De nieuwe gelaste roeden waren al in 2021 gemaakt in de roedemakerij van Beijk. Zo ook de nieuwe Van Bussel-neuzen en de nieuwe lange spruit. Het transport naar de molen, slechts honderd meter, kon met eigen transportmiddelen worden gedaan. Op de dag dat de hoge kraan was besteld om de oude roeden en de oude lange spruit te verwijderen en de nieuwe te steken, was er een stevige wind. De 2e roede daarom toch maar horizontaal gestoken. Fotograaf Frans Thonen uit Afferden was aanwezig om alles vast te leggen en om er ook een mooie rapportage van te publiceren op de website van Afferden-Limburg.nl (Archief: 2023-02-07)

De werkplaats van Beijk is dicht bij de molen Nooitgedacht, dus de roeden konden met eigen transport vervoerd worden.

Na het weekend, op 6 februari, konden de molenmakers van Beijk beginnen met het ophekken en het monteren van de Van Bussel-neuzen en het opnieuw aanbrengen van de lange schoren. Het grote werk was daarmee gedaan. In de weken daarna werd ook de verdere afwerking gedaan. De nieuwe zeilen lagen ook al klaar.
Dit voorjaar zal ook de romp worden schoongemaakt. Dan staat de Nooitgedacht er weer piekfijn bij.

de molenaars Appie en Frans (en Aart Mul)

“Martinus” molen, Beugen

In oktober heeft de gemeente tot tweemaal toe een vrachtwagen zand gebracht en op de belt gestort. Wat voor ons over bleef was het verdelen van het zand

De laatste Van Bussel-neus wordt op zijn plaats gehesen. De kleine foto laat het messing embleem op de roeden zien.

Drastisch snoeiwerk bij de Martinus te Beugen

over de belt. Daar hebben wij dan ook de nodige woensdagen aan besteed. Wij hadden ook van de gemeente graszaad gekregen, een zogenaamd dijkenmengsel. Dit gras houdt het zand beter bij elkaar volgens de kenners. Wonderlijk genoeg begon het gras in november nog uit te lopen dus de belt is nu redelijk vast.
Verder hebben wij van een kruipaal een insectenhotel gemaakt en bij de molen geplaatst. 2022 hebben wij afgesloten met 106 600 omwentelingen. Verder is er niet heel veel gebeurd op de molen. Tot begin februari 2023.

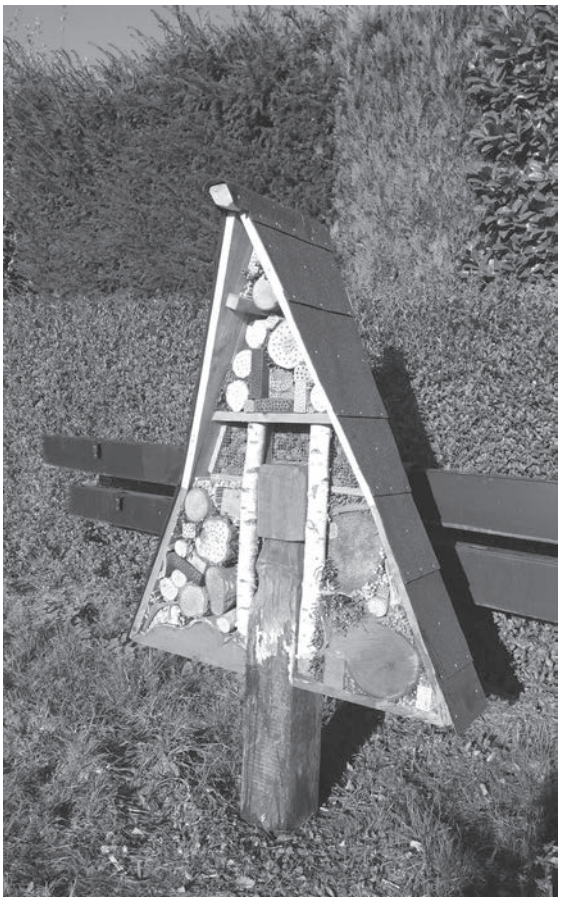

Het insectenhotel bij de molen van Beugen. Een oude kruipaal doet dienst als steunpaal.

Wij kregen toestemming van buurman Martens om de uitgeschoten essen op hun terrein te kappen. Dat was niet tegen dovemansoren gezegd en Harm is gelijk begonnen met zijn “zaagploeg”. In totaal hebben wij nu 4 dagen besteed aan het zagen en er liggen nu 50 bomen om. Wij hebben er nog vijf te gaan en dan heeft de molen weer een prima biotoop vanuit het zuiden. Frits heeft in het verleden samen met Hans de essen ook al een keer gekapt. Als wij nu de jaarringen van de essen tellen komen wij uit op ongeveer 20 jaar. Van mevrouw Martens hoorden wij dat zij van de oude werf van het bouwbedrijf een paardenwei wil maken. Wij hopen vurig dat het ook gebeurt en de stronken uitgegraven gaan worden voor de wei. Zijn wij er zeker van dat de essen over twintig jaar niet weer tot overlast voor de molen gaan zorgen.

De molen heeft in de rouw gestaan bij het overlijden van Ria Harteman, de vrouw van Frits Harteman. Frits was één van de vroegere vrijwillig molenaars van deze molen en Ria was altijd erg betrokken bij de molen. Zij kwam regelmatig op bezoek en heeft (samen met Frits en Hans Heijs) heel stevige vlaggenlijnen gemaakt voor de molen. Deze vlaggenlijnen hebben ook regelmatig dienst gedaan op de Rust na Arbeid te Ven-Zelderheide.

Marko, Harm en Pieter
Met MIO’s Albert en Joke

Korenmolen Jan van Cuijk, St. Agatha

De eerste maanden van 2023 zitten er alweer op. Terugkijkend op 2022 kunnen we melden dat het een goed molenjaar is geweest. Op enkele zaterdagen na zijn we elke zaterdag geopend geweest. De molenwinkel bleef druk bezocht afgelopen jaren, ook nu weten de klanten de molenwinkel op zaterdagochtend te vinden. Met moeite houden wij de winkelvoorraad

Stefan Willems voor de molen Jan van Cuijk

op peil. Door de drukte in de winkel schiet het malen met de molenstenen er een beetje bij in momenteel. Afgelopen maanden hebben we de molen tot 2 maal toe in de rouw moeten plaatsen; de eerste keer voor het overlijden van 2 vakmolenaars, Jan van Haren en Bert van de Voet. Bij Bert van de Voet heb ik het malen met de molenstenen mogen leren op de stellingmolen in Ingen. Enkele weken daarna is de molen wederom in de Brabantse rouwstand gezet voor het overlijden van Leny Reijnders-van de Berg, de vrouw van Johan Reijnders die na een kort ziekbed ons ontvallen is en voor de Brabantse molenicoon Gerard Sturkenboom.

In 1983 is molenaar Stefan Willems officieel begonnen met de opleiding tot molenaar op de korenmolen Jan van Cuijk. In de tussentijd heeft hij vele molens bemalen waaronder de Korenbloem in Mill, De Heimolen in St. Hubert en de Neije Kreiter in Volkel. In 2000 is hij teruggekomen op de Jan van Cuijk, de molen van zijn grootvader Sjef Kessels. Dit houdt in dat Stefan dit jaar 40 jaar actief is in de molenwereld. Wij hebben in de afgelopen periode regelmatig op doordeweekse dagen de molen open gehad voor schoolklassen. Gelukkig was Nico van den Broek bereid om samen met enkele leerlingen de scholieren te ontvangen en kennis te laten maken met het prachtige ambacht van molenaar.

Voor dit jaar hebben we weer enkele nieuwe ideeën waar we mee aan de slag gaan. Zo zijn we met een Amsterdamse rederij die voor Amerikanen riviercruises verzorgt een samenwerking aangegaan en zullen ze bij het aanmeren in Cuijk ook een bezoek brengen aan de molen en molenwinkel.
Op 2e paasdag (10 april) zullen we meedoen aan de regionale molendag in het Land van Cuijk. Wij hopen dan weer vele belangstellenden in de molen en molenwinkel te mogen ontvangen.

Stefan Willems

Achtkante bergmolen “Bergzicht”, Gassel

We hebben twee “langdurige projecten” waarvan we het eerste op het moment van schrijven net hebben afgesloten. Dit eerste project betreft het vastzetten van het riet. Op de drie westelijke velden is het riet ooit vernieuwd maar de rietdekker had schijnbaar geen ervaring met molens, waardoor het riet begon uit te zakken. (De andere velden met veel ouder riet hebben daar geen last van). Het riet is opgeklopt en daarna hebben wij het afgelopen jaar regelmatig tijd genomen om latjes achter de rietlatten te slaan zodat het riet weer vast komt te zitten. Dat was best een lastig karwei omdat het riet met ijzerdraad en schroeven aan de achterkant van de rietlatten is vastgezet en daardoor hadden we veel korte latjes van verschillende lengtes nodig. Maar, zoals gezegd, hebben we de klus kunnen afvinken.
Ons tweede langdurig project is het vastzetten van de velgen van het bovenwiel. We proberen de oude moeren gangbaar te maken en daarna strakker te draaien met eventueel een tussenring. Lukt dat niet, dan boren we een nieuw gat en zetten we er een nieuw draadeind in en schroeven dat vast. Dat daarbij de slag in het bovenwiel langzaam ook weer een beetje minder wordt, is mooi meegenomen. Dit project is nog niet helemaal afgerond maar bij het uitkomen van het volgende nummer van dit blad hopelijk wel.

Tussendoor hebben we ook nog de enigszins verzakte bovenas een stukje (ongeveer 6 mm) naar voren gezet, samen met de pensteen die we daarna opnieuw hebben vastgezet. Dit alles natuurlijk onder de strakke leiding van opperbouwmeester Jos die als lijfspreuk heeft: “ik heb dit nog nooit gedaan, dus ik denk wel dat ik het kan”.

Verder natuurlijk talloze kilo’s gemalen en af en toe ook nog bezoekers rondgeleid. Zoals je ziet: druk, druk, druk. Maar Jos ziet er ook streng op toe dat we niet overspannen raken door voldoende rust nemen

en op tijd te stoppen. Nu dus ook.

Jos, Pieter en Piet

Ronde stenen bergmolen "De Reus", Gennep

Tijdens het draaien begin september klonk er een bonkend geluid, dat afkomstig was van een loszittende binnenroede. Hierop de molen stilgezet en molenmaker Beijk op de hoogte gebracht die diezelfde week nog iemand langs heeft gestuurd om het euvel te verhelpen.

Na een periode met veel beperkingen door o.a. corona konden er in september weer enige groepen ontvangen worden. In september werden wij blij verrast door een bezoek van de werknemers van het naast De Reus gelegen cateringbedrijf Wikkers, die met enkele Oekraïense vluchtelingen een spontaan bezoek brachten aan onze molen. Een van de Oekraiense vrouwen nam de rol van tolk op zich, zodat de rondleiding die door ons in het Engels gevoerd werd, voor de overige vrouwen en kinderen vertaald werd naar hun eigen taal. Dezelfde maand kregen we ook nog een delegatie van de KBO op bezoek voor een rondleiding. Sinds medio augustus hebben we af en toe MIO Kaynee uit Ottersum op de molen die zijn opleiding volgt bij Harry Kaak op de Gerardamolen in Heijen. Het nieuwe jaar is voor ons niet zo mooi begonnen. Op 12 januari hebben we nl. De Reus in de rouw moeten zetten i.v.m. het overlijden van Jan Coopmans, de trotse eigenaar van molen De Reus. We wensen de familie veel sterkte met dit verlies. Elders in dit nummer een 'in memoriam' voor Jan Coopmans.

Peter Pouwels, ook namens Coby, Jan, Aart

Zeskante Bergmolen, "Mariamolen", Haps

Geen informatie ontvangen.

Achtkante bergmolen "Gerarda" te Heijen

Zie het artikel in dit nummer over het bezoek van de voorzitter van de Hollandsche Molen, Nico Papineau Salm, aan de Gerarda molen op zaterdag 11 maart 2023.

Stenen grondzeiler "Joannusmolen", Heumen

Zoals verwacht is de bestemmingsplanwijziging m.b.t. het hotel bij de camping naast de molen, door de gemeenteraad van Heumen aangenomen.
De campingeigenaar heeft toegezegd dat we samen met de gemeente mee mogen denken over het kappen van 20 bomen om zo de molenbiotoop te verbeteren. Een eerste gesprek hierover gaat 29 maart a.s. plaatsvinden; het kappen zal dus nog wel tot het najaar van 2023 gaan duren.

Luchtfoto van de Joannusmolen (Heumen) uit 1953

Begin november hebben twee molenaars een gesprek gehad met de burgemeester (portefeuillehouder erfgoed). Daar hebben we onze zorgen geuit m.b.t. de communicatie en het voortbestaan van de 3 molens in de gemeente Heumen. Nu is het afwachten of dit enig gunstig effect voor ons als molenaars zal hebben?

Inmiddels zijn de losstaande roeden weer vastgezet en hebben we weer een aantal keer kunnen draaien met de Joannusmolen en uiteindelijk hebben we over heel 2022 (vergeleken met cijfers van 2021) de volgende resultaten weten te boeken:
38 (46) dagen op de molen geweest
191,5 (235,5) uren gedraaid,
25.903 (38.047) omwentelingen gemaakt.
202 (161) bezoekers rondgeleid.
Ondanks de langdurige stilstand als gevolg van de afgebroken staart (in februari) en de losstaande roeden (in juli) nog niet eens zo'n slecht resultaat.

Het (dagelijks) onderhoud en het opleiden van de leerling molenaars zal ook weer in 2023 voortgezet worden zodat ons monument ook in de toekomst blijft draaien en in een goede conditie blijft. Binnenkort gaan de eerste mio's op examen om daarna zelfstandig met molens te kunnen gaan draaien.

Wij gaan verder werken aan de veiligheidsvoorzieningen in de molen. Een aantal afschermingen van draaiende delen en openingen moet nog gemaakt worden, zodat de molen straks een stuk veiliger te bezoeken is.

In juli wordt onze ongenode gast, de Bonte knaagkever, door een gespecialiseerd bedrijf aangepakt; daarna zal het aangetaste hout daar waar nodig hersteld moeten worden.

molenaars van de Joannusmolen-Heumen

Achtkant stellingmolen te Linden-Katwijk

De nasleep van de schade aan de molen, veroorzaakt door de onweersbui op 19 mei, heeft ons ruim een half jaar beziggehouden. Na de herstelwerkzaamheden door Beijk konden we op 11 augustus weer voor het eerst draaien. Op 25 augustus, bij het draaien op het ZO, merkte we dat de achterzoomlat van end 1 de stellingvloer aantikte. We vermoedden dat de windpeluw, die vijf jaar geleden bij de restauratie vervangen is, door de warme zomers gekrompen is, waardoor de baansteen lager is komen te liggen. De donderklap van 19 mei zal daar zijn steentje aan hebben bijgedragen. Op 6 oktober heeft Beijk de bovenas opgetempeld en dikkere draaglatten onder de baansteen gelegd waardoor de afstand tussen het gevlucht en de stellingvloer groter is geworden. Maar hierdoor is de vang aan de bovenkant gaan slepen. Op 1 december hebben we de rust van de vang met een plankje van 3 cm dik verhoogd waarmee we het slepen hebben verholpen. Door het optempelen van de bovenas sleepte de askop tegen het plaatijzer van het waterbord en heeft het plaatijzer omgekruld. Op 29 december zijn we begonnen om het plaatijzer plat te slaan en weer goed en strak tegen het voorkeuvelens bevestigd te krijgen. Door er houtschroeven bij te zetten lukte het ons om de askop vrij van het plaatijzer te laten draaien.

Op 26 juli hadden we de Monumentenwacht op de molen. Het laatste rapport dat we in ons bezit hadden was nog van 2011. In het nieuwe rapport staan diverse aanbevelingen die we zelf kunnen uitvoeren. Daar zijn we ook mee bezig geweest. Zoals het vervangen van twee lange balkjes onder het gaffelwiel ter geleiding van de luireep. De oude balkjes waren zeer ernstig aangetast door de houtworm. De houten ketting-as van de vangtrommel is erg ingesleten door de vangbalkketting. De as hebben we bekleed met ijzeren schenen en zo staan er nog een aantal soortgelijke klussen op ons lijstje maar die zijn voor het jaar 2023.

Peter Simons en Rob Snel

Stenen bergmolen "De Korenbloem", Mill

We zijn sinds het vorige verslag bezig geweest met de balustrade rond de luitafel, de maalstenen en de ezel. Om met het laatste te beginnen, in de Korenbloem is de ezel met een enkele bout bevestigd aan de lange spruit. Gaandeweg is er door het gebruik en het gewicht van de vangbalk speling ontstaan, waardoor de ezel langzamerhand steeds verder naar buiten is gezakt, zodat hier en daar de muur van de molenromp wordt geraakt. Daarvan zijn slijpsporen te zien. We hebben in eerste instantie de bout aangetrokken, maar dat hielp te weinig: de ezel bleef te veel naar buiten uitzakken. In tweede instantie heeft

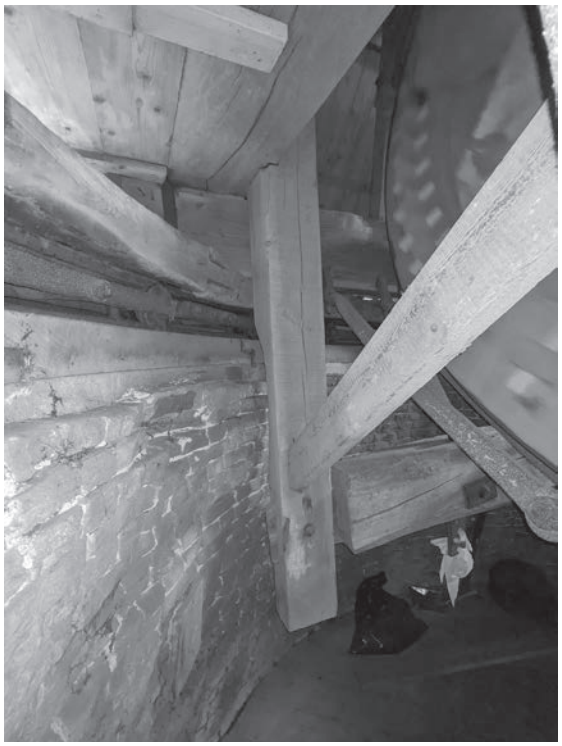

De ezel van de Korenbloem in Mill is opnieuw vastgezet.

De molen in Mill maalt weer, met Peter Simons bij de kaar.

Peter wat loodslabben tussen de spruit en de ezel gezet, waardoor de ezel verder naar binnen kwam. We zullen kijken hoe dit zich houdt. De balustrade rond de luitafel is hersteld. Aan de loper hebben we twee nieuwe strijkers bevestigd (met dank aan Jos v.d. Heyden, die voor een geschikt stuk leer heeft gezorgd). We krijgen plm. 900 kg gerst van een kennis van Pieter om grof te malen. Een eerste proefzakje is al verwerkt. De loper loopt mooi bij fijn malen, maar wat onrustig bij grof malen, dus daar moeten we nog goed naar kijken.

Pieter de Haan, Peter Simons, Ramon Ligthart

Standerdmolen "Maasmolen", Nederasselt

Op advies van de Monumentenwacht heeft de gemeente Heumen (eigenaar) besloten om de alomtegenwoordige boktorren en houtwormen aan te pakken middels vergassing. Dit gaat in juni plaatsvinden omdat de temperatuur alleen in de zomer hoog genoeg is voor een succesvolle aanpak. Vóór die tijd wordt ook het meest urgente onderhoud uitgevoerd, namelijk het vastzetten van de loszittende insteek-as. Tot die tijd mogen we alleen voorzichtig draaien en moeten we vooral heel rustig vangen (advies Monumentenwacht).
In ons vorige verslag hebben jullie kunnen lezen dat er daarna nog een hele waslijst aan onderhoudszaken overblijft. Die zijn weliswaar opgenomen in ons Pipplan maar we weten helaas nog niet op welke termijn deze worden uitgevoerd. In overleg met Kadans, de natuurvereniging die het omliggende terrein beheert, is er ook flink gesnoeid, vooral aan de westzijde. En de gemeente heeft de heg rondom flink teruggesnoeid dus we kunnen weer even vooruit.

Rob Snel, Piet Verbiesen

Bij de Maasmolen is een eik gekapt

P.S.: Rob Snel wordt in maart 2023 75 jaar.
Om gezondheidsredenen vindt hij het langzamerhand niet meer verantwoord om de molen te draaien en hij gaat dan stoppen als molenaar op de Maasmolen. Ik vind dat erg jammer.
Ik zoek nu een opvolger voor Rob. Heb je zin en tijd om op een prachtige standerdmolen uit 1741 te komen draaien, meld je dan. Mijn telefoonnummer is 06-33-030-971. Wij draaien nu altijd op zaterdag van 13.00 uur tot 17.00 uur. Maar in overleg kunnen we eventueel kiezen voor een ander tijdstip.

Piet (na afstemming met Rob)

Bergmolen "De Vooruitgang", Oeffelt

In Oeffelt zijn met de opleiding bezig: Albert Klarenberg (Boxmeer), Joke Klarenberg (Boxmeer) en Janina Tischler (Duisburg).

De restauratie van de molen is bijna voltooid!
We hebben nieuwe zeilen gekregen, geleverd door Van Neerven in Oss. Ze zijn uitgevoerd met bruin polyesterdoek, omdat WK niet meer gemaakt wordt. We zijn volop bezig om de molen, nu met de fokken, te testen, als er voldoende wind is. We testen met

In de Vooruitgang te Oeffelt is een nieuwe trap gemaakt van de invaart naar de meelzolder

Het nieuwe hekwerk rond de molen

De nieuwe zeilen zijn voorgelegd

zeil en ook het effect van de fok met de zeilen in lijn gelegd. De regelkleppen werken goed en gaan open bij harde wind en snelheden rond 60 enden. Verder is het opruimen en herinrichten van de molen. Kammen wassen en zolders vegen.

De toegangstrap naar de eerste verdieping was zeer steil. Veel bezoekers hadden schrik om deze te gebruiken en kwamen niet verder in de molen. We zijn door de gemeente verblijd met een heel mooie 'luie trap' naar de eerste verdieping. Zo kunnen moeilijk ter been zijnde mensen ook boven komen.
Ook Theo maakt er gebruik van. Bovendien is dit veiliger als vluchtroute bij calamiteiten in de molen.

De gemeente heeft bij start van de restauratie een strook grond van 5 meter rond de molen aangekocht. Deze strook is nu voorzien van een hekwerk op de erfgrens en verhard met grijze split. Ook is een extra toegangspoort geplaatst, voor toegang tot het molenerf.

In de afgelopen tijd is de molen in de rouwstand gezet, wegens het overlijden van Jan van Haren en Gerard Sturkenboom.

Oeffelt doet mee met de regionale molendag Land van Cuijk 2023. We maken van de gelegenheid gebruik om met een openingshandeling door de wethouder de molen te laten openen en daarmee de restauratie af te sluiten.

John Houben, Theo van Bergen, Sonja Middelink

Standerdmolen "De Korenbloem", Oploo

Hoera de molen draait weer!
Het is knap hoe de lange burriebalk hersteld is. Een constructeur heeft er een hele berekening voor moeten maken. Je ziet er aan de buitenkant niets van, maar

Herstel van de lange burriebalk in de standerdmolen van Oploo. Links onder is te herkennen hoe de glasvezelstaven in de uitgeholde balk liggen, voordat er kunsthars in werd gestort.

Foto van de staart van de Korenbloem te Oploo zoals die vóór 1966 was: een oude roede. Het origineel is een kleurenfoto, waarop ook de historische groene kleur te zien is, zoals die nu weer teruggebracht is.

wat is er een berg hout uitgezaagd en gehakt totdat een mooie “kist” overbleef. Eerst het hele zaakje weer in zijn verband terug stempelen en hijsen, en dan fiberglas staven er in, stalen bouten en vervolgens een kleine 600 kg. composiet. Na een week uitharden heeft de molen weer zijn eerste voorzichtige rondjes gemaakt. We waren natuurlijk erg benieuwd of het zou houden.
Het bleek dat het begin van de breuk er al heel lang in zat. Dit was te zien op de verkleuringen van het breukvlak. Toevallig zat daar juist een noest, vandaar dat er een zwak punt was. Sabine heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt enkele hoekjes, die bij de duiven zeer in trek waren, af te schermen met gaas.

Nadeel is nu wel dat het kruien ontzettend zwaar gaat. Je hebt ongeveer 2 Arnold Schwarzeneggers nodig om de molen een paar palen te verkruien. Dit komt natuurlijk door de geheel andere gewichtsverdeling. Volgens de molenbouwer moeten we stevig blijven smeren met lithiumvet en dan zou het vanzelf beter moeten gaan. Laten we dit hopen….

De nieuwe zeilen zijn besteld. Ze hebben een levertijd van ongeveer 8 maanden, dus we hopen deze zomer nieuwe zeilen te kunnen hangen. De oude zeilen en het touwwerk zijn helemaal op. Onze kauwen pikken graag aan de randjes, zodat alles loshangt.
Sabine oriënteert zich op een nieuwe klimgordel met toebehoren om straks veilig in het gevlucht te kunnen werken.

In september heeft de Monumentenwacht de molen geïnspecteerd. In het rapport staat niets nieuws. De molen is nog steeds achterstallig in het onderhoud. We zullen hierover in gesprek gaan met onze Molenstichting en de nieuwe gemeente. Het is sowieso interessant te weten hoe straks het onderhoud wordt geregeld. En natuurlijk, hoe wordt er met de biotoop omgegaan, zowel voor de windmolen als de watermolen. En wat is de positie voor ons, als molenaar.

In de aanloop naar Kerstmis was er weer het evenement Plo Licht Op. De molen stond weer mooi in de belangstelling.
De organisatie had gemeend een permanente kerstboom te plaatsen, maar daar hebben we een stokje voor gestoken.

U ziet hierbij nog een (niet al te scherpe) foto van het trapbint van de molen uit de periode vóór 1966. U kunt hierbij zien dat de staartbalk voor een deel uit een oude roede bestond, en dat er een kruilier gemonteerd was. We gaan nog steeds door met het streven de molen terug te brengen naar vroeger. Hierbij hoort o.a. het terugbrengen van de tandkrans van de achtermolen.

Jan, Sabine, Theo

De watermolen, Oploo

De winter is een prima seizoen voor de watermolen. Niet om er te verblijven, want het is er stervenskoud. Maar er is ruim voldoende water. De molen draait dus als een tierelier.

Wat bij De Korenbloem over het rapport Monumentenwacht geschreven is, is helaas ook helemaal van toepassing op de watermolen. Ook hier geen nieuws, maar een opsomming van jaarlijkse punten die het ontbreken van voldoende onderhoud benadrukken. Ook hier hopen we op een daadkrachtig onderhoudsplan met zorg voor molen, biotoop en aandacht voor de molenaar.

Er zijn weer verschillende evenementen gepland rondom de watermolen met als aftrap de Koningsdag op 27 april en op zondag 18 juni een grote gildedag met naar we hopen enkele duizenden bezoekers.

Sabine, Theo, Jan

Standerdmolen “Zeldenrust” Overasselt

De monumentendagen zijn drukbezocht geweest. Dit kwam mede door een expositie over Hend de Kleijn, georganiseerd door Annemieke Arts. Hend de Kleijn was molenaar van de Zeldenrust en is in mei 1940 ernstig gewond en blind teruggekomen van de slag op de Grebbeberg. Daarna heeft hij een nieuwe inhoud aan zijn leven gegeven, onder meer als dichter. Aan het einde van het weekeinde kregen we van Barbara Arts, dochter van Annemieke, een donatie voor de molen.

Zij had tekeningen van de Zeldenrust verkocht en een deel van de opbrengst was voor de molen. Een gebaar dat wij zeer kunnen waarderen. Hier word je stil van. Met grote regelmaat hebben we de molen laten draaien en bezoek ontvangen. Ook veel molenaars in opleiding weten de weg naar de molen te vinden. Je geeft dan anders uitleg over de molen dan aan belangstellende leken.

Met advent werd de ster weer in de molen gebonden wat leuke reacties oplevert. In 2022 hebben we: 492 bezoekers ontvangen, 102 dagen gedraaid, 384 uren gedraaid en 85 757 omwentelingen gemaakt.

Wat onderhoud betreft is het dak van de kast hard aan vervanging toe. We hebben nu, wanneer het erg hard regent, last van lekkage. Gelukkig komt de molenmaker dit jaar om het dak van nieuwe schaliën te voorzien.

Erg jammer vinden we het dat we uit de krant moeten vernemen dat er een woonwijk binnen de molenbiotoop zal worden gerealiseerd. Het is vooral jammer, omdat twee weken voor de publicatie, ons vanuit de gemeente is toegezegd dat we geïnformeerd zouden worden m.b.t. bouwplannen welke binnen de molenbiotoop vallen. Dat er woningen gebouwd moeten worden, dat snappen we. Dat de windvang in het gedrang komt is erg jammer. Wel is er direct een plan naar de gemeente gestuurd om de molen te verplaatsen naar de dijk en hem tot dijkniveau op te hogen. Zo vang je twee vliegen in een klap. De molen behoudt zijn vrije windvang en de huizen kunnen wat hoger worden. Tevens zou in de voet een verblijfruimte, keukentje en toilet gerealiseerd kunnen worden.

Archieffoto van Hend de Kleijn bij molen Zeldenrust te Overasselt

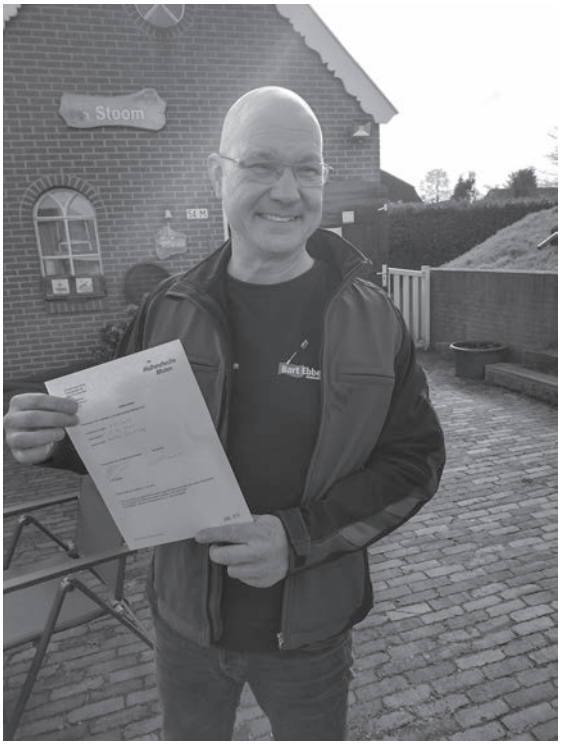

Ron Smits met zijn certificaat

Twee molenaars geslaagd voor het landelijk examen!!!
Nico van den broek kon ons trots melden dat twee van zijn mio's geslaagd zijn voor het landelijke examen. Het zijn Ron Smits en Henk Vinkers. Nieuwe molenaars: PROFICIAT!!!

Molenaars Zeldenrust

Watermolen "De Bovenste Plasmolen", Plasmolen

Tijdens de winterstop is er niet de molen gemalen, maar ondanks dat zijn er toch wel dingen die spelen. Zo is de lekkage aan het sluisje van het Groene Water, waar begin 2022 een nieuwe plank in is geplaatst, nog steeds niet verholpen. Het probleem heeft zich versterkt doordat veel water als het ware door het slechte voegwerk van de sluis heen spuit. Dit vraagt om aandacht. In het talud van de opgeleide beek is nu een grote 'sink-hole' ontstaan van 2 meter in het vierkant, met ernaast enkele kleinere exemplaren. Het probleem doet zich voor in het te laag gelegen gedeelte van de opgeleide beek. Na het herstel van de opgeleide beek in 2020, waarbij men over een lengte van 400 meter er een kunststof doek in heeft

Plasmolen: een lekkage in de opgeleide beek zorgde voor een zinkgat in de dijk.

getrokken, blijkt bij de eerste keer dat de beek werd opgestuwd, dat deze halverwege over een lengte van 50 meter overloopt. Dit probleem heeft men eind 2021 getracht te verhelpen, door het lage gedeelte van de dijk gedeeltelijk te verhogen. Hierbij heeft men grond van de zijkant van het talud afgehaald, waardoor men onbedoeld het talud hier heeft verzwakt. Doordat hier het kunststofdoek niet op de juiste hoogte ligt, raakt het al verzwakte dijktalud verzadigd met water met alle gevolgen van dien. Het waterschap is op de hoogte gebracht van de nieuw ontstane situatie en ze komen met een oplossing. We hebben onze graanvoorraad aangevuld met de spelt- en roggeoogst van 2022.

Peter Pouwels

Stellingmolen 'Luctor et Emergo", Rijkevoort

Na nr. 114 (okt.) is er met de molen zelf niet veel opzienbarends gebeurd. We hebben onze stofzuiger gerepareerd door een stukje ijzerdraad aan de deksel te maken zodat je hem weer kunt optillen en ermee de trap op kunt om de zolders te zuigen. We hebben een nieuw vangtouw gekregen van Beijk bv. en dat inmiddels vervangen.

Met de Kerst de ster weer in het gevlucht geplaatst, die er eigenlijk (tot ruim na driekoningen) te lang op heeft gestaan.

Groen bv. heeft een begin gemaakt met de realisatie van de toiletvoorziening. Zo is er de wateraansluiting met watermeterput en rioolaansluiting gerealiseerd, alles tot aan de fundering van de dikke molen. Daarna is het al weken stil (xie foto's). We zullen maar denken, goed werk heeft zijn tijd nodig.

Paul is druk met het renoveren van zijn huis en gebruikt de molen als opslagplaats voor overtollige (historische) troep zoals 'stropoten' (dit zijn bundeltjes stro) die onder de dakpannen en in de oude bedstee gestopt werden als isolatie. Het pand viel vroeger onder de monumentenwet o.a. vanwege het interieur. De grote schuur naast de molen, al enkele jaren in gebruik als 'party-schuur' bij het restaurant 'Het molenhuis' van Jos Vesters en zijn echtgenote Yolande, heeft na het beëindigen van het restaurantbedrijf een nieuwe bestemming gekregen: 'Gezondheidscentrum Rijkevoort'. Met borden en een tekst op de gevel duidelijk aangegeven.

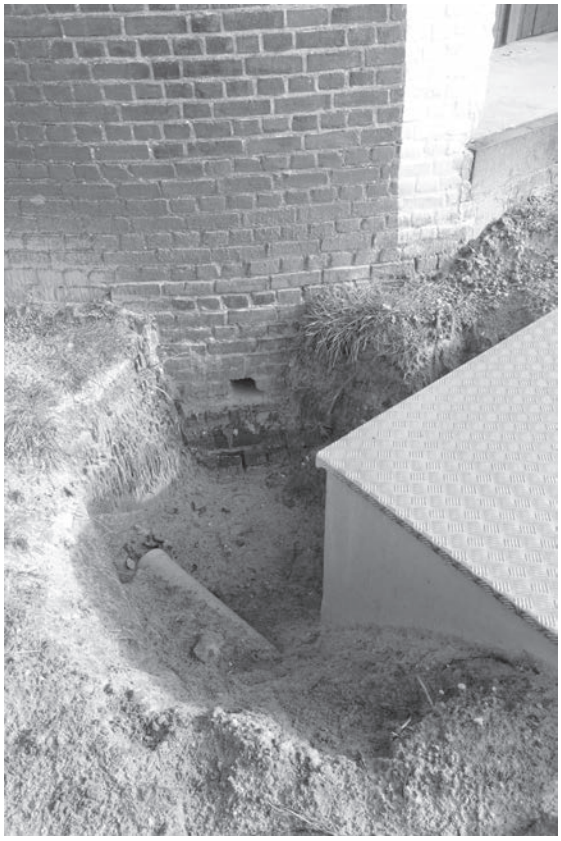

Nieuwe put voor wateraansluiting van de Luctor et Emergo (met metalen deksel) en gat in de romp voor doorvoer leidingen.

Mari Goossen ook namens Petro

Stenen bergmolen "De Heimolen", St. Hubert

De Heimolen in St. Hubert heeft ook in het laatste kwartaal van 2022 en in de eerste maanden van 2023 regelmatig gedraaid en bezoekers ontvangen voor een rondleiding en informatie over de betekenis van deze en andere molens in de regio St. Hubert, Mill en Wanroij. Ook tijdens het weekeind van 15 en 16 oktober, waarop in Brabant het 50 jaar bestaan van het Gilde van (Vrijwillige) Molenaars werd gevierd. In totaal 36 bezoekers!

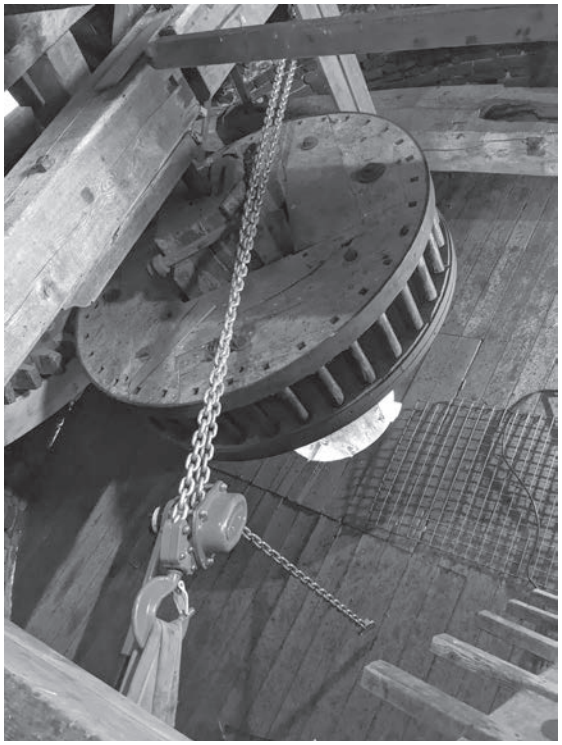

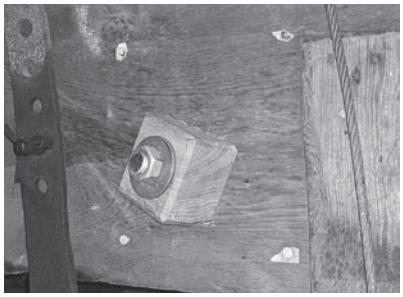

Bij de Heimolen in Sint-Hubert is de overring met een lier en spanbanden weer in model getrokken (foto links). Daarna is de overring met trekstangen vastgezet aan de voeghouten.

Daarna hebben we even niet kunnen draaien, omdat Beijk bezig was in de kap, in een poging om de overring weer rond te maken, en daarmee het plaatselijk erg zware kruien te verhelpen. Ongeveer dwars in de kap werden d.m.v. een lier de zijkanten van de overring voorzichtig wat naar elkaar toe getrokken. Na een week werden iedere kant twee trekstangen, tussen de voeghouten en de overring aangebracht. Keurig in de juiste hoek door de voeghouten geboord en op spanning gehouden met 2x2 bouten. Het lijkt erop dat het kruien op het zware punt, bij het gevlucht op het westen, nu wat gemakkelijker gaat. Omdat in de kruiring zichtbaar is dat de flenzen van de Engelse kruirollen hebben 'gevreten' aan de rand van de onderste rails, gaan we ook proberen of licht invetten van de binnenzijde van die flenzen nog verdere verbetering geeft.

In de Kerstperiode hebben we weer de raamverlichting aangebracht en de kerstster in het gevlucht geplaats. De tellerstand stond eind december op 46 904 omwentelingen.

Met de gemeente Land van Cuijk en Beijk Molenmakers is afgesproken dat de binnenroede (gelaste Derckx uit 1993 met een oud model Van Busselneus zonder remkleppen) in de eerste helft van 2023 zal worden vervangen door een nieuwe gelaste Beijk roede met het huidige model Van Busselneuzen. Bevestiging aan de roede niet meer met plaatjes en boutjes, maar met enkele tapeinden, dwars door de roede. Ook voor het slechte hekwerk op deze roede is die vervanging hoog tijd. De geklonken buitenroede, de gerestaureerde POT-roede uit 1876/2012 is nog goed genoeg om nog jaren te blijven. Daarna zal ook het hoognodige schilderwerk worden uitgevoerd, aan

De oude Derckx-roede van de Heimolen wordt binnenkort vervangen. Op de foto is het oude montagesysteem van de stroomlijn (met plaatjes) goed te zien.

Werkzaamheden in Ven-Zelderheide. Zicht vanuit de kap op een speciaal aangebracht werksteigertje

staart en schoren. We volgen de aanbeveling in het rapport van de Monumentenwacht van juni 2022.

de molenaars Walter en Aart

Bergmolen "Rust na Arbeid", Ven-Zelderheide

Bij de Rust na Arbeid is afgelopen maart het achterkeuvelens van de kap hersteld. De foto laat zien hoe er een werksteigertje bevestigd werd om ook van de buitenkant aan de kap te kunnen werken.

Standerdmolen "De Hamse Molen" te Wanroij

We hebben even moeten wachten na de schilderbeurt van de kast, vorig jaar. De molen kruide de laatste tijd erg moeilijk. Maar het rechtzetten van de kast is inmiddels door Beijk met succes uitgevoerd. De kast is een beetje gelicht, en gestabiliseerd met afsteuningen op de paraplu. Alles is tot in de kleinste details nagemeten. Beijk koos ervoor om de vulstukken onder de slekken te verwijderen en om daarmee de kast wat meer met de steenbalk op de bovenkant van de standerd te laten rusten. De trap met de sleeptree is ook wat omhoog gebracht door verstelling aan de kandelaars en de nonnen. Aan de kast zelf hoefde niets gedaan te worden. Inmiddels is een keer gekruid om het resultaat te testen. Met 2 man duwen aan de staart is nu genoeg! Een heel verschil. De Hamse molen kan nu weer gemakkelijker op de wind gezet worden, om te draaien en te malen.

De mulders, Jan, Jos, Martijn

Een medewerker van Beijk verwijdert de vulstukken onder de slekken van de Hamse Molen, zodat het gewicht van de kast wat meer op de pen draagt.

De Lohmühle, Duisburg-Baerl

De Lohmühle draait nog steeds niet, voornamelijk omdat hij niet kan kruien (zie De Molenvriend nr. 114). Nog in 2022 heeft een bank (niet nader aan te duiden) een schenking gedaan aan de Stichting Lohmühle, die voldoende is om de noodzakelijke werkzaamheden aan de kap uit te laten voeren. Het bestuur heeft inmiddels aan Vaags Molenbouw de opdracht daarvoor verstrekt. Het is nu even wachten op wat beter weer, om rondom een rand van ca. 5 cm. van de bovenkant van de keerkuip af te kunnen halen. Het blijf dus nog onzeker of we op de Deutscher Mühlentag, op 2e Pinksterdag, 29 mei al zullen kunnen draaien. Zo niet dan later op de 1e zondag van iedere maand.

Inmiddels zijn we als molenaars uit Nederland ook begonnen om een inventarisatie te maken van 'waarschijnlijke onderhoudskosten' in de komende jaren. In Nederland gebruikelijk dat te doen, maar in Duitsland niet. We willen daarmee het bestuur van de stichting (Der Vorstand) beter inzicht geven in de financiële middelen die in de komende jaren nodig zullen zijn om de Lohmühle niet allen nu weer te laten draaien maar ook in de komende jaren.

De Lohmühle

Molenbezoek in de regio

Ronde stenen bergmolen "Nooitgedacht" te Afferden
Openingstijden: vrijdagmiddag 13:00 tot 16:00 uur
Molenaar(s): Harrie Beijk, Appie Koenders en Frans Rademakers
Telefoonnummer(s): 0485-531910 of 06-239 22 837

Ronde stenen bergmolen "Martinus" te Beugen
Openingstijden: woensdag van 9:30 tot 12:30 uur zaterdag onregelmatig
Molenaar(s): Harm van Es, Pieter Aarts en Marko Sturm
Telefoonnummer(s): resp. 0485-578613 en 0485-573616

Ronde stenen bergmolen "Jan van Cuijk" te Cuijk
Openingstijden: zaterdag 9:30 tot 13:00 uur
Molenaar(s): Stefan Willems
Telefoonnummer(s): 06-537 81 949

Achtkante bergmolen "Bergzicht" te Gassel
Openingstijden: donderdag van 10:00 tot 15:00 uur
Molenaar(s): Jos van der Heyden, Piet Verbiesen en Pieter de Haan
Telefoonnummer(s): resp. 06-194 99 455, 06-330 30 971 en 06-307 74 271

Ronde stenen bergmolen "De Reus" te Gennep
Openingstijden: woensdagmiddag van 13:00 tot 16:00 uur
Molenaar(s): Jan Coopmans, Jan Schim en Coby Weerts
Telefoonnummer(s): resp. 0485-511760 en 0485-515017

Zeskante bergmolen "Mariamolen" te Haps
Openingstijden: alleen op afspraak
Molenaar(s): Don Werts; Robbert en Sytske Verkerk
Telefoonnummer(s): 06-150 28 510

Achtkante bergmolen "Gerarda" te Heijen
Openingstijden: zaterdagmiddag van 13:00 tot 16:00 uur
Molenaar(s): Harry Kaak en Frans Rademakers
Telefoonnummer(s): 0485-516619

Ronde stenen grondzeiler "Joannusmolen" te Heumen
Openingstijden: alleen op afspraak
Molenaar(s): Nico van den Broek
Telefoonnummer(s): 06-133 61 153

Achtkante stellingmolen te Linden / Katwijk
Openingstijden: donderdagmiddag van 13:30 tot 17:00 uur (alleen even weken)
Molenaar(s): Peter Simons en Rob Snel
Telefoonnummer(s): resp. 0485-313673 en 024-3582526

Ronde stenen bergmolen "De Korenbloem" te Mill
Openingstijden: bezoek bij voorkeur na telefonische afspraak, verkoop worstebroodjes: dinsdag- en zaterdagmiddag van 13:30 tot 16:30 uur, vrijdag van 19:00 tot 21:00
Molenaar(s): Pieter de Haan, Peter Simons en Ramon Ligthart
Telefoonnummer(s): 06-307 74 271 of 06-549 38 743

Standerdmolen "Maasmolen" te Nederasselt
Openingstijden: zaterdagmiddag van 12:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Rob Snel en Piet Verbiesen
Telefoonnummer(s): resp. 024-3582526 en 06-330 30 971

Ronde stenen bergmolen "De Vooruitgang" te Oeffelt
Openingstijden: zaterdagmorgen van 9:00 tot 12:00 uur (of op afspraak)
Molenaar(s): John Houben; Sonja Middelink en Theo van Bergen
Telefoonnummer(s): 0485-320994

Standerdmolen "De Korenbloem" te Oploo
Watermolen te Oploo
Openingstijden: zaterdagmorgen van 09:00 tot 12:00 uur
Molenaar(s): Jan van Riet en Sabine Hillebrecht
Telefoonnummer(s): 0485-383551

Standerdmolen "Zeldenrust" te Overasselt
Openingstijden: zondagmiddag van 13:00 tot 16:00 uur
Molenaar(s): Stijn Arts; Nico en Wilma van den Broek
Telefoonnummer(s): resp. 06-538 39 213; 06-133 61 153

"De Bovenste Plasmolen" te Plasmolen
Openingstijden: iedere tweede zondag van de maand van 11:00 tot 16:00 uur (van mei tot en met oktober)
Molenaar(s): Karel Siebers en Peter Pouwels
Machinist: Theo van de Berg
Telefoonnummer(s): resp. 06-573 90 742 en 06-445 75 653

Ronde stenen stellingmolen "Luctor et Emergo" te Rijkevoort
Openingstijden: zaterdagmiddag van 13:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Mari Goossens, Paul Verheijen en Petro Boon
Telefoonnummer(s): 0485-573815

Ronde stenen bergmolen "De Heimolen" te Sint-Hubert
Openingstijden: zaterdagmiddag van 13:00 tot 16:30 uur
Molenaar(s): Walter Cornelissen en Aart Mul
Telefoonnummer(s): resp. 06-255 25 737 en 06-134 51 489

Ronde stenen bergmolen "Rust na Arbeid" te Ven-Zelderheide
Openingstijden: zaterdagmiddag van 13:00 tot 17:00 uur
Molenaar(s): Ludger Pauls
Telefoonnummer(s): 0485-515789

Standerdmolen "De Hamse Molen" te Wanroij
Openingstijden: zaterdag van 13:00 tot 16:30 uur
Molenaar(s): Jan Selten, Jos Verberk en Martijn v.d. Hulsbeek
Telefoonnummer(s): resp. 0485-452587, 0485-578243 en 06-411 56 032

N.B. De openingstijden zijn slechts een indicatie. In sommige gevallen is/zijn de molenaar(s) niet of op een ander tijdstip aanwezig. Wilt u zeker zijn van een bezoek aan de molen, dan adviseren wij u telefonisch contact op te nemen met de desbetreffende molenaar(s).

BEIJK
VAKMANSCHAP SINDS 1946
EXPERTS IN
Bouw, onderhoud & restauratie wind- en watermolens
Restauratie & onderhoud monumentale panden en objecten
Restauratie en bouw van allerlei soorten houtconstructies
Ambachtelijke staalconstructies en aandrijvingen
Bekijk onze website www.beijkbv.nl voor meer informatie en projecten.
ZOON

MET DE JUISTE VEERKRACHT ...
BRENGEN WIJ ONDERNEMERS IN TOPVORM!
boladviseurs.nl/topondernemers
bol

GEK OP JE DIER?
WIJ OOK!
BIJ ONS VIND JE OOK VAN ALLES VOOR:
HOND | KAT | PAARD
DUIF | SCHAAP | VOGEL
GEIT | KIP | KONIJN
CAVIA | HAMSTER
1973 - 2023
50
VAKMANSCHAP
TUINCENTRUM
VAN DE HULSBEEK
TUINCENTRUMVANDEHULSBEEK.NL
uw dier - tuin - vijverspecialist
OOSTEIND 1 • WANROIJ • T. 0485 - 45 25 77

Powered by
HAVENS
Since 1845
Voor ieder dier het juiste voer!
www.havens.nl
HAVENS Voede
Meer informatie?
Tel.: (0478) 638 238
info@havens.nl